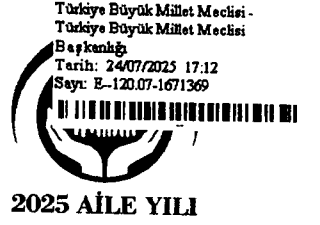

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-72079556-610-16933087
Konu : Soru Önergeleri (7/25621)

ACELE
7/25621 GK 133

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.03.2025 tarihli ve 1602858 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Trabzon Milletvekili Sayın Sibel SUIÇMEZ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/25621 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/25621 Cevap Metni (3 Sayfa)

**Trabzon Milletvekili Sayın Sibel SUIÇMEZ'e Ait 7/25621 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımız tarafından çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlıklı gelişimini temin etmek amacıyla; çocuklarımızın üstün yararı ilkesi doğrultusunda risklere karşı güçlü ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yürütülmektedir.

Haklarında bakım tedbiri veya korunma kararı bulunan çocuklardan suç mağduru olması, suça sürüklenmesi, sokakta sosyal risklerle karşı karşıya kalması veya refakatsiz çocuk statüsünde bulunması sebebiyle psikososyal desteğe ihtiyaç duyduğu tespit edilenler, bu ihtiyaçları giderilinceye kadar geçici süre ile Bakanlığımıza bağlı İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitelerinde hizmet almaktadır. Bu kuruluşlar, bahse konu çocukların olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travma ve/veya davranış bozukluklarını giderme amacıyla rehabilitasyon süreci tamamlanıncaya kadar geçici süre bakım ve korunmalarının sağlandığı, bu süreçte aile, yakın çevre ve toplum ile ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü, kız ve erkek çocuklara yönelik ayrı ayrı yapılandırılan ev tipi sosyal hizmet kuruluşlarıdır.

Özel suretle korunması gereken ergen gebe ve bebeği olan ergenlerin kalabileceği fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını belirleyerek gerekli müdahaleleri gerçekleştirmek, aile ve yakın çevrelerine dönmelerini veya diğer sosyal hizmet modellerine hazır hale gelmelerini sağlamak üzere ülke genelinde ihtiyacı karşılayacak düzeyde İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitelerine bağlı Ergen Gebe ve Çocuk Anneler Üniteleri oluşturulmuştur.

Kuruluşlarda ergen gebeler ve bebeği olan ergenler için fiziki düzenlemeler; ergenlerin, bebekleri ile birlikte kalacakları şekilde yapılmaktadır. Ayrıca bebeklerin gelişimsel özelliklerine uygun düzenlemeler de yapılmaktadır. Yatak odalarının anne ve bebeğinin birlikte kalacağı tek kişilik odalar şeklinde düzenlenmesine özen gösterilmektedir.

Kuruluşlarda ve ünitelerde ergen gebe ve doğum yapan ergenlere; beslenme, doğuma hazırlık ve bebek bakımı ile ilgili eğitim verilmekte, ergen gebelerin aylık doktor kontrolleri ve bebeği olan ergenlerin bebeklerinin aşılarının takibi yapılmaktadır.

18 yaş altı ergen gebe ve bebeği olan ergenlere ilişkin veriler Sağlık Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu ve Adalet Bakanlığı tarafından tutulmaktadır. Bakanlığımızda bu tür veri bilgisi bulunmamaktadır.

Ülkemizdeki evlilik yaşına ilişkin hükümler 4721 sayılı Medeni Kanunun 124 üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Evlilik yaşı ile ilgili veriler, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi'nden (MERNİS) elde edilmekte, ilgili istatistikler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından belirli dönemlerde yayımlanmaktadır.

Bakanlığımız çalışmaları sonucunda, yıl bazında erken yaşta evlenme oranlarındaki güncel değişimler ve iyileşme oranları TÜİK verilerine yansımış olup belirli dönemlerde yayımlanan istatistiklerde ilgili verilere ulaşılabilir.

Erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele kapsamında ülkemizde önemli adımlar atılmış, bu çalışmalar ile; 2002 yılında %7,3 olan 16-17 yaşında evlenen kız çocuğu oranı, 2024 yılında %77 oranında azalmıştır.

Türkiye’de erken yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları dâhil olmak üzere ilgili tüm tarafların katılımı ile kapsamlı çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede yapılan çalışmalar;

2002 yılında yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu ile kadınlar için evlenme yaşı 15’ten 17’ye yükselterek erkeklerle eşitlenmiştir.

765 sayılı Mülga Türk Ceza Kanunu’nun 423 üncü maddesi ile hüküm altına alınan *on beş yaşını dolduran bir kız çocuğuna yönelik cinsel istismar fiilinin cezasının evlenme ile ortadan kalkması uygulamasının* kaldırılması erken yaşta evliliklerin önlenmesi ve kadına yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına yönelik önemli bir düzenleme gerçekleştirilmiştir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile reşit olmayan kişiyle cinsel ilişkide bulunmak ve çocukların cinsel istismarı fiillerinin bağımsız suçlar olarak tanımlanmış, 2014 yılında bu suçlara ilişkin cezalarda artırımı gidilmiştir.

Bakanlığımız tarafından Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 16-17 yaş evliliklerin Türkiye ortalamasının üstünde olan illere yönelik “İl Eylem Planı” çalışmaları yapılmakta, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü personelinin “yerel eylem planı hazırlama” süreçlerine ilişkin bilgi ve becerilerinin artırılmasına yönelik eğitimler düzenlenmektedir. İl Müdürlüklerimiz koordinasyonunda ildeki kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, üniversiteler ve STK’ların iş birliğiyle hazırlanan *Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planları* hâlihazırda 29 ilde (*Adana, Adıyaman Afyonkarahisar, Ağrı, Aksaray, Antalya, Ardahan, Batman, Bitlis, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Iğdır, İzmir/Kiraz, Kahramanmaraş, Kars, Kilis, Malatya, Mardin, Muş, Nevşehir, Niğde, Osmaniye, Siirt Şanlıurfa, Van, Yozgat*) yürürlüktedir. İl Eylem Planlarında bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları, kız çocuklarının güçlenmesi, erken yaşta ve zorla evliliklerin araştırılması, görsel ve/veya işitsel materyal hazırlanması, kız çocuklarının rol model kadınlarla buluşmalarının gerçekleştirilmesine yönelik hedef ve faaliyetlere yer verilmiştir.

Bakanlığımız ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) arasında dezavantajlı çocukların korunması, gelişim ve katılım haklarından yararlanabilmelerinin güçlendirilmesi amacıyla “Ortak Çalışma Planları” imzalanmaktadır. Ortak çalışma planı kapsamında, Bakanlığımız tarafından birçok kamu kurum ve kuruluşuna yönelik erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele konusunda eğitimler verilmiştir. Bu eğitimlerle 1.381 kamu personeline ulaşılmıştır.

Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün birlikte nihai yararlanıcısı olduğu IPA-II kapsamında yürütülen “Türkiye’de Çocuk Haklarının Desteklenmesi İçin Teknik Yardım Projesi” kapsamında *erken yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik bir eğitim modülü hazırlanmış, genel kamuoyuna yönelik bir afiş, esnaflara yönelik bir afiş, eğitim ve farkındalık çalışmalarında kullanılmak üzere bir broşür ile lise öğrencilerine yönelik erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadeleye ilişkin bilgiler içeren okul defteri tasarlanmış ve Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planları olan İl Müdürlüklerine dağıtımı tamamlanmıştır. Proje kapsamında ayrıca eğitim ve farkındalık çalışmalarında kullanılmak üzere bir infografik film ile TV kanallarında yayımlanmak üzere bir kamu spotu hazırlanmış olup hazırlanan materyaller Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planı olan illere iletilmiştir.*

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) iş birliğinde Ankara Kızılcahamam’da deprem illeri de dâhil olmak üzere İl Eylem Planı olan illerin İl Müdürlüklerinde görev yapan

toplamda 100 yönetici ve meslek elemanına yönelik “Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planlarının Desteklenmesi Çalıştayı” gerçekleştirilmiştir.

UN Women İş birliğinde Türkiye’de Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerin Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Ortak Programı’nın kapanış etkinlikleri kapsamında “Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planlarının Desteklenmesi İhtiyaç Tespiti Toplantısı” gerçekleştirilmiştir. Toplantılara Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Aksaray, Ardahan, Aydın, Elazığ, Edirne, Malatya, Osmaniye, Siirt, Van Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden yönetici ve meslek elemanları katılım sağlamıştır. Toplantıda EYZEM kapsamında gerçekleştirilen çalıştay ve eğitimler değerlendirilmiş, yeni ihtiyaçlar tespit edilmiş ve iyi uygulama örneklerine ilişkin paylaşım yapılmıştır.

Bakanlığımız tarafından erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadeleye ilişkin farklı risk gruplarına yönelik de çalışmalar gerçekleştirilmektedir. 06 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından 81 İl Müdürlüğümüzce depremzede vatandaşlara yönelik erken yaşta ve zorla evlilikler kapsamında farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmiştir. İzmir ilinde, ildeki ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, Roman nüfusun yoğunlukla yaşadığı bölgelerdeki sosyal hizmet kuruluşlarında görev yapan meslek elemanları, Roman STK’lar ve farklı illerden Roman Saha Koordinatörlerinin katılımıyla “Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Ekseninde Roman Çalıştayı” gerçekleştirilmiştir. Çalıştay’da erken yaşta ve zorla evlilikler ile kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin temel kavramlar tartışılmış, Roman nüfus arasında erken yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesi amacıyla proje ve faaliyet önerileri geliştirilmiştir.

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ile Bakanlığımız arasında imzalanan ortak çalışma planı kapsamında, erken yaşta ve zorla evlilik olgusunun çeşitli boyutlarda yaşandığı ülkelerdeki iyi uygulama örneklerinin incelenmesine yönelik bir proje yürütülmüştür.

Bakanlığımız bu kapsamda yapılan çalışmalarla erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadelesini kararlılıkla sürdürmektedir.